

Complexnummer: 529158

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

De Klinze

Aantal complexonderdelen

9

Monumentnummers van complexonderdelen

529159, 529160, 529161, 529163,
529164, 529165, 529166, 529167,
529168

Woonplaats

Aldtsjerk

Gemeente

Tytsjerksteradiel

Provincie

Friesland

Hoofdadres van hoofdobject

Van Sminiaweg 36, 9064 KC Aldtsjerk

Complexomschrijving

Omschrijving van het complex

In structuur en deels in detail gaaf bewaarde HISTORISCHE BUITENPLAATS DE KLINZE bestaande uit: HOOFDGEBOUW (1), HISTORISCHE TUIN en PARKAANLEG (2), BRUG (3), PRIEEL (4), KOETSHUIS (5), TUINMANSWONING (6), ORANJERIE (7), HEKKEN aan het voorplein (8A en 8B), TOEGANGSHEKKEN aan de Van Sminiaweg (9A en 9B). Ten noordoosten van de bebouwde kom van Aldtsjerk ligt de historische buitenplaats De Klinze, waarvan de naam 'oppe clinke' (1567) zou betekenen: het mooiste punt. Het huis (de state) werd in 1655 door Hessel van Aysma gebouwd onder de naam Aysmastate. De vroegst bekende afbeelding (1723) toont een rechthoekig bouwblok van twee bouwlagen onder een hoog opgaand schilddak; een omschrijving uit 1721 noemt 'seekere heerlijke state en landen met de groote huisinge, schuire, watermolen, en molendijken, sampt hovingen, tuinen, bosch, cingels, gragten, lameyen, bruggen en stakettingen'. Door verkoop kwam het goed in 1681 in bezit van de familie Van Sminia, die het huis in de loop van de 19de eeuw verschillende malen liet verbouwen en uitbreiden. Op onder meer de Topografisch Militaire Kaart van 1854 staat het huis aangegeven op een rechthoekig omgracht terrein, dat toegankelijk is via een loodrecht daarop staande, door bossen geflankeerde laan die halverwege kruist met een dwarslaan (Rode en Zwarte Singel). De wijzigingen in landschapsstijl (met name ten westen van de laan en rondom het huis), die vanaf 1834 door tuinarchitect Lucas Pieter Roodbaard zijn gerealiseerd, zijn van deze kaart niet afleesbaar. Bij een verbouwing uit 1877 door Arent Johannes van Sminia werd het aanzien

van het huis grondig veranderd: de muren werden gepleisterd, het dak verlaagd, het fronton vervangen door een kroonlijst en de vensters voorzien van een nieuwe roedenverdeling; ook werden eclectisch lijstwerk en een sierpleisterlaag aangebracht. Een omvangrijke restauratie in 1966 maakte deze veranderingen voor een deel weer ongedaan: de pleisterlaag werd verwijderd (het lijstwerk rondom de vensters bleef gehandhaafd), de aanbouw aan de middenpartij verwijderd en een nieuw fronton aangebracht.

Het huis is door een modern tussenlid verbonden met het in 1987 herbouwde koetshuis. De restauratie van de parkaanleg werd in 1998 voltooid.

De historische buitenplaats de Klinze wordt aan de zuidzijde (gedeeltelijk) begrensd door de Van Sminiaweg, aan de oostzijde door de Klaas Douwesweg, aan de noord- en westzijde door de kavelsloten langs het rond en voor het huis gelegen parkbos. Op de bij de omschrijving behorende kaart is de omgrenzing van het complex alsmede de aanduiding van de onderdelen nader aangegeven.

Waardering van het complex

De HISTORISCHE BUITENPLAATS DE KLINZE is van algemeen cultuur-, architectuur- en tuinhistorisch belang: - vanwege de ouderdom - vanwege de bouw- en bewoningsgeschiedenis - als goed voorbeeld van een oorspronkelijk uit 1655 daterende Friese state, die thans door de verschillende verbouwingen een 19de-eeuws (eclectisch) aanzien heeft - vanwege de historische tuin- en parkaanleg in landschapsstijl naar ontwerp van tuinarchitect Roodbaard, waarin de oudere formele structuur deels herkenbaar is gebleven - vanwege de visuele, de functionele en de ruimtelijke samenhang tussen de samenstellende onderdelen - vanwege de herkenbaarheid en de ruime mate van gaafheid van de samenstellende onderdelen

Monumentnummer*: 529159

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2006
Kadaster deel/nr: 51252/37

*Monumentnaam***

De Klinze

Complexnummer

529158

Complexnaam

De Klinze

*Woonplaats**

Aldtsjerk

*Gemeente**

Tytsjerksteradiel

*Provincie**

Friesland

*Straat**

Van Sminiaweg

*Nr**

36

*Toev.**

*Postcode**

9064 KC

*Woonplaats**

Aldtsjerk

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

GIEKERK

*Sectie**

F

*Kad. object**

968

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

Het HOOFDGEBOUW (De Klinze) werd in 1655 door Hessel van Aysma gebouwd onder de naam Aysmastate. De vroegst bekende afbeelding uit 1723 toont een rechthoekig bouwblok van twee bouwlagen onder een hoog opgaand schilddak; een omschrijving uit 1721 noemt 'seekere heerlijke state en landen met de groote huisinge, schuire, watermolen, en molendijken, sampt hovingen, tuinen, bosch, cingels, gragten, lameyen, bruggen en stakettingen'. Door verkoop kwam het goed in 1681 in bezit van de familie Van Sminia, die het huis in de loop van de 19de eeuw verschillende malen verbouwde en uitbreidde. Op een kaart van ca.1850 staat het huis aangegeven op een rechthoekig omgracht terrein, toegankelijk via een loodrecht daarop staande, door bossen geflankeerde toegangslaan die halverwege kruist met een dwarslaan (Rode en Zwarte Singel). De wijzigingen in landschapstijl (met name ten westen van de laan en rondom het huis), die vanaf 1834 door tuinarchitect Lucas Pieter Roodbaard zijn gerealiseerd, zijn op deze kaart niet herkenbaar. Bij een verbouwing uit 1877 door Arent Johannes van Sminia wordt het aanzien van het huis grondig veranderd: de muren worden gepleisterd, het dak verlaagd, het fronton vervangen door een kroonlijst, de vensters voorzien van een nieuwe roedenverdeling, eclectisch lijstwerk en sierpleister. Na verkoop van het complex in 1966 door de laatste Van Sminia, zijn deze veranderingen bij een omvangrijke restauratie in hetzelfde jaar door de Leeuwarder architect Zuidema voor een deel weer ongedaan gemaakt: de pleisterlaag werd verwijderd, maar het sierpleisterwerk rondom de vensters bleef gehandhaafd, de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

aanbouw aan de middenpartij werd verwijderd en er werd een nieuw fronton aangebracht. Sindsdien wordt het huis weer gekenmerkt door een voornamelijk 19de-eeuws aanzien. Het huis kende in het derde kwart van de 19de eeuw aan weerszijden nog een vleugel; de rechter vleugel was verbonden met het koetshuis. Het huis is tegenwoordig door een modern tussenlid verbonden met het in 1987 herbouwde koetshuis.

Omschrijving

Het op rechthoekige grondslag opgetrokken, onderkelderde gebouw bestaat uit twee bouwlagen onder een met gesmoorde pannen (voorzijde) en leien (achterzijde) gedekt, gebroken zadeldak met steile onderste en vlakke bovenste dakschilden. Op de voorste dakhoeven staan gemetselde schoorstenen met kappen en pironen. De zeven traveeën brede, symmetrische voorgevel met vrij hoge natuurstenen plint wordt beëindigd door een kroonlijst met geprofileerde gootlijst en heeft een middenrisaliet van drie traveeën waarin de toegangspartij zich bevindt. Het risaliet is gevat tussen twee veelhoekige halve zuilen, die een driehoekig houten fronton dragen met centraal in het timpaan een rond oeil-de-boeuf met festoenen. De entreepartij wordt aan weerszijden van een hardstenen bordes geaccentueerd door twee op hardstenen balustrades staande, gebeeldhouwde leeuwen. De entree wordt verder gevormd door een vleugel deur onder een bovenlicht met radiale roede verdeling. Aan weerszijden staat een venster met roede verdeling in een gepleisterd veld. De overige vensters (van het type fenêtre à terre) staan in schone baksteen. Ze zijn ook voorzien van ramen met roede verdeling en worden geaccentueerd door profiellijsten met kuif. De gevel wordt horizontaal geleed door een brede kordonlijst, die in het midden wordt onderbroken door een balkon. Het balkon rust op vier consoles en heeft een balustrade met hekwerken van smeed- en gietijzer met centraal hierin het familiewapen van de familie Van Sminia. De voorgevel heeft op de hoeken gepleisterde hoeklisenen met spaarvelden. De linker zijgevel is gepleisterd en wordt horizontaal geleed door twee kroonlijsten. De eerste verdieping heeft een venster en een stel openslaande deuren naar een eenvoudig houten balkon. De zolderverdieping heeft twee vensters en een kroonlijst. In de achtergevel bevinden zich vier keldervensters in een koekoek, een tussen twee kleine vensters staande deur boven een hardstenen trap met rechts ervan drie en links ervan twee rechtgesloten vensters met zesruitsramen onder strek. De symmetrisch ingedeelde verdieping bevat boven het iets lager in de gevel, recht boven de deur geplaatste traplicht een gietijzeren roosvenster met aan weerszijden een klein venster. De vier grote verdiepingsvensters zijn als die op de parterre. In het dakschild hierboven twee houten dakkapellen met plat, dak, vleugelstukken en vensters met roede verdeling. De rechter zijgevel wordt op de begane grond aan het oog onttrokken door het modern tussenlid, dat het huis met het koetshuis verbindt. De bouwlagen hierboven zijn te vergelijken met die van de linker zijgevel. Alleen ontbreekt hier het balkon met de bijbehorende deuren. In het voornamelijk 19de-eeuwse INTERIEUR zijn ondermeer van belang: In de verschillende ruimtes de kasten voor de vouwblinden, de vensterbanken, de (voor een deel) gehoute paneeldeuren binnen geprofileerde kozijnen, de stucplafonds met reliëfdecoraties en de lambriseringen; in de hal de marmeren tegelvloer en een brede toeg met versierde sleutelstukken naar het achterste gedeelte met het trappenhuis; voorts een spiegel binnen een vroeg-19de-eeuwse, deels gemarmerde omlijsting, een op een console rustend marmeren fonteintje, een trap naar de kelder en een rondboogvormige doorgang voor de personeelstrap; in de herenkamer in de zuidoost hoek van het huis onder meer een bijzondere schouwmantel van rood en zwart marmer rondom een gietijzeren haard; in de kamers en suite over de gehele parterre aan de westkant van het huis (in de voorkamer) de gehoute betimmeringen, waarboven lijsten van stucwerk en consoles met leeuwenkopjes die de wanden en het rijk versierde stucplafond met elkaar verbinden; voorts een 17de-eeuwse schouw met marmeren schoorsteen en een boezem met beeldhouwwerk en een schilderstuk met jachtafereel; in de achterkamer (de

voormalige eetkamer) een rijk versierd stucplafond, gehoute paneellambriseringen, een houten schouw met spiegel in de boezem en een doorgeefluik met adelaar met jongen in snijwerk. Bijzonder is de vrijwel geheel intact gebleven 17de-eeuwse wandbekleding in de vorm van gobelins. Voorts zijn van belang de tweedelige trap naar de verdieping met gehoute treden, gemarmerde lambriseringen, geprofileerde handlijsten op gietijzeren spijlen en een royaal tussenbordes; in de vertrekken aan de gang op de verdieping de paneeldeuren binnen geprofileerde kozijnen. Twee kamers met stucplafond zijn samengevoegd tot één, waarin beide marmeren schouwen zijn gehandhaafd. Twee andere vertrekken bevatten eveneens een marmeren schouw en stucplafond. Eén van deze vertrekken heeft bovendien lambriseringen. Aan het einde van de gang links bevindt zich de scheluwe personeelstrap met een roosvenster dat is ingevuld met kantglas. De trap naar de zolderverdieping is vergelijkbaar met die naar de verdieping. Het licht boven het trappenhuis is ingevuld met gekleurd glas-in-lood. Ook op de zolderverdieping hebben de paneeldeuren geprofileerde kozijnen. De keldervloeren zijn belegd met plavuizen. De keldergewelven zijn van het type troggewelf. Op de keldervloer staat een gesneden trappaal. In het moderne tussenlid tussen het huis en het koetshuis bevinden zich houten onderdelen van de zadelkamer van het vroegere koetshuis.

Waardering

Het HOOFDGEBOUW (De Klinze) is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- vanwege de ouderdom en de bewoningsgeschiedenis
- als goed voorbeeld van een in eclectische stijl gebouwd voornaam huis
- vanwege de bijzondere detaillering en het materiaalgebruik
- vanwege de samenhang tussen in- en exterieur
- vanwege de waardevolle interieuronderdelen
- vanwege de visuele en de ruimtelijke relatie met de tuin en de andere onderdelen van de buitenplaats

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 529160

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2006
Kadaster deel/nr: 51252/37

*Monumentnaam***

De Klinze

Complexnummer

529158

Complexnaam

De Klinze

*Woonplaats**

Aldtsjerk, Readtsjerk

*Gemeente**

Dantumadiel,
Tytsjerksteradiel

*Provincie**

Friesland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Van Sminiaweg	36		9064 KC	Aldtsjerk		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
GIEKERK	F	1118		
GIEKERK	F	2063		
GIEKERK	F	2060		
GIEKERK	F	971		
GIEKERK	F	1123		
GIEKERK	F	2062		
GIEKERK	F	2065		
GIEKERK	F	968		
GIEKERK	F	970		
GIEKERK	F	969		
GIEKERK	F	972		
GIEKERK	F	1006		
GIEKERK	F	1120		
GIEKERK	F	2064		
GIEKERK	F	1945		
GIEKERK	F	1004		
GIEKERK	F	975		
GIEKERK	F	1005		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
GIEKERK	F	2059		
GIEKERK	F	1007		
GIEKERK	F	2061		

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

Historische TUIN- en PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats De Klinze. De vermoedelijk 17de-eeuwse structuur van de aanleg wordt gevormd door de rechte, loodrecht op het huis staande toegangslaan, die aan weerszijden is beplant met een dubbele rij eiken; de laan wordt gekruist door een rechte dwarslaan (Zwarte en Rode Singel). Dit assenstelsel vormt samen met de gracht rondom de huisplaats het oudste deel van de aanleg. Blijkens de Topgrafisch Militaire Kaart (1854) lagen aan weerszijden van de toegangslaan bosstroken. Bij de aanleg in landschapsstijl in 1834 naar ontwerp van tuinarchitect L. P. Roodbaard is (waarschijnlijk) de oostelijke bosstrook gekapt om vanaf het huis en het voorplein een diagonaal doorzicht te creëren over de weilanden. De westelijke bosstrook is toen omgevormd tot een landschappelijke aanleg met de voor Roodbaard zo kenmerkende langgerekte waterpartijen en hoogteverschillen. De aanleg van Roodbaard omvatte twee delen: het dicht beplante gebied achter het huis en het langwerpige terrein ten westen van de oprijlaan. Het rechthoekige terrein rondom het huis en het verloop van de gracht werden afgerond. Oorspronkelijk kende de aanleg ook nog een buitenwandeling die meer langs de rand van het terrein liep. De oorspronkelijke indeling met perken voor het huis is gewijzigd. Ten westen van de toegangslaan situeerde Roodbaard een vierarmige vijverpartij (voorvijver) met afgeronde lobben; deze eindigt aan de zuidzijde in een lus aan de voet van een vrij hoog opgeworpen heuvel. De uitloper aan de noordoostzijde van de voorvijver staat bekend als houtvijver. Door het reliëf en de vorm van de vijverpartij (wegdraaiende armen) is de rondwandeling afwisselend en onvoorspelbaar. Over de vijver liggen aan de westkant een nieuwe gebogen kettingbrug in historiserende trant en, aan de oostkant, een nieuwe bakstenen boogbrug, in historiserende trant. Beide bruggen zijn aangebracht tijdens de restauratie van het park in de jaren '90 van de 20ste eeuw. Rondom de huisplaats ligt een parkbos (deels verwilderd) met slingerpaden, oude bomen, een slingerende beek (de slangenvijver) en in de noordoostelijke hoek, aan de voet van een heuvel met steile kanten, nog een vijver (de ijsvijver). Oorspronkelijk liep het parkbos verder in zuidoostelijke richting door, zoals te zien is op de Topografische kaart van 1926 (uitgave 1930), maar dit deel is gekapt om plaats te maken voor landbouwgronden. Voor het overige werd het park omstreeks 1925 voor een belangrijk deel bepaald door slingerpaden en hoog opgaand geboomte in de vorm van eiken, rode en groene beuken, kastanjabomen en treurwilg. Achter het huis staat een monumentale linde (*Tilia vulgaris* 'Pallida' of Koningslinde), geplant in de 17de eeuw. De restauratie van de aanleg werd in 1998 voltooid.

Waardering

De historische TUIN- en PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats De Klinze is van algemeen cultuur- en tuinhistorisch belang:

- vanwege de ouderdom en de daarmee samenhangende geschiedenis
- vanwege de gaaf bewaarde formele structuur (lanen en omgrachting) en de daarbinnen gerealiseerde eerste helft

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

19de-eeuwse aanleg in landschapsstijl naar ontwerp van de tuinarchitect L. P. Roodbaard

- als een goed voorbeeld van een werk uit het vroege oeuvre van Roodbaard
- vanwege de visuele en ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van de buitenplaats

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 529161

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2006
Kadaster deel/nr: 51252/37

Complexnummer

529158

Complexnaam

De Klinze

*Woonplaats**

Aldtsjerk

*Gemeente**

Tytsjerksteradiel

*Provincie**

Friesland

*Straat**

Van Sminiaweg

*Nr**

36

*Toev.**

*Postcode**

9064 KC

*Woonplaats**

Aldtsjerk

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

GIEKERK

*Sectie**

F

*Kad. object**

2061

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

BRUG behorende tot de buitenplaats De Klinze. In het park ligt aan het einde van de dwarsas, die voor het huiseiland langs loopt, een 19de-eeuwse bakstenen brug met duiker over een smalle watergang, die in verbinding staat met de grote vijverpartij in het parkgedeelte voor het huis. De brug met duiker bestaat uit twee licht gebogen gemetselde keermuren. Er stonden vroeger ijzeren palen op, de plek waarop deze bevestigd waren is nog duidelijk te zien aan ronde plaatjes met draadeinden.

Waardering

De BRUG is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- als enige overgebleven brug uit de ontstaansperiode van het park;
- vanwege de visuele, functionele en ruimtelijke samenhang met het park.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Brug(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 529163

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2006
Kadaster deel/nr: 51252/37

Complexnummer

529158

Complexnaam

De Klinze

*Woonplaats**

Aldtsjerk

*Gemeente**

Tytsjerksteradiel

*Provincie**

Friesland

*Straat**

Van Sminiaweg

*Nr**

36

*Toev.**

*Postcode**

9064 KC

*Woonplaats**

Aldtsjerk

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

GIEKERK

*Sectie**

F

*Kad. object**

2061

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

PRIEEL behorend tot de buitenplaats De Klinze. Terzijde van het voorplein staat tussen de bomen een vrijstaand houten prieel op ronde grondslag. Het is opgebouwd uit gesloten vertikaal latwerk en wordt overkapt door een iets uitkragend, met riet gedekt kegeldak met radiale houtconstructie. De voorzijde is open.

Waardering

Het PRIEEL is van algemeen cultuurhistorisch belang:

- vanwege de ouderdom
- vanwege de oorspronkelijke functie
- als karakteristiek onderdeel van een historische buitenplaats
- vanwege de visuele en ruimtelijke samenhang met het park

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Priëel

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 529164

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2006
Kadaster deel/nr: 51252/37

Complexnummer

529158

Complexnaam

De Klinze

*Woonplaats**

Aldtsjerk

*Gemeente**

Tytsjerksteradiel

*Provincie**

Friesland

*Straat**

Van Sminiaweg

*Nr**

36

*Toev.**

*Postcode**

9064 KC

*Woonplaats**

Aldtsjerk

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

GIEKERK

*Sectie**

F

*Kad. object**

968

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

Voormalig KOETSHUIS behorende tot de buitenplaats De Klinze. Rechts van het hoofdgebouw staat een van oorsprong 19de-eeuws koetshuis. Het is herbouwd in 1987, naar het oorspronkelijke ontwerp en is voorzien van de originele deuren. Het vanuit een rechthoekige plattegrond opgetrokken gebouw omvat één bouwlaag onder een met geglazuurde Hollandse pannen gedekt, afgeknot schilddak. De gevels zijn opgetrokken in gepleisterde baksteen en worden beëindigd door een entablement en een geprofileerde gootlijst. De symmetrische voorgevel heeft een licht risalerende middenpartij, waarin de inrijdeuren zijn opgenomen. De entree bestaat uit een rechtgesloten vierdelige deur, geflankeerd door twee keer twee rondboogvormige vensters. In de rechter zijgevel vier rechtgesloten vensters. In de symmetrische achtergevel een deur onder half rond bovenlicht, twee rechtgesloten vensters aan weerszijden en een deels in de gevel en deels in de kap gestoken deur, die is verbonden met een brandtrap en het entablement doorsnijdt. De linkerzijgevel heeft, voor zover in het zicht, rechtgesloten vensters.

Waardering

Het (voormalige) KOETSHUIS is van algemeen belang:

- vanwege de hoofdvorm en de detaillering van de voorgevel
- als (eertijds) functioneel onderdeel van een historische buitenplaats
- vanwege de visuele en ruimtelijke samenhang met het huis en de aanleg

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Koetshuis(L)

Monumentnummer*: 529165

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2006
Kadaster deel/nr: 51252/37

Complexnummer

529158

Complexnaam

De Klinze

*Woonplaats**

Aldtsjerk

*Gemeente**

Tytsjerksteradiel

*Provincie**

Friesland

*Straat**

Van Sminiaweg

*Nr**

32

*Toev.**

*Postcode**

9064 KC

*Woonplaats**

Aldtsjerk

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

GIEKERK

*Sectie**

F

*Kad. object**

970

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

TUINMANSWONING behorend tot de buitenplaats De Klinze. De op een T-vormige grondslag, grotendeels in schone baksteen (kruisverband) opgetrokken tuinmanswoning bestaat uit één bouwlaag onder met gesmoorde pannen gedekte zadeldaken met overstek en windveren; gepleisterde plint; staafankers. Jongere dakkapellen en serre. De hoeken en de gevelranden van de topgevels worden geaccentueerd door lijsten van met pleisterwerk ingevulde gele baksteen. In de symmetrische ingedeelde voorgevel twee gekoppelde meerruitsvensters met persiennes, eveneens tussen gepleisterde velden in een omlijsting van gele baksteen; stichtingssteen met de naam Van Sminia en het jaartal 1878. De beide kopgevels zijn blind op een rond venster in de geveltop na. De achtergevel en de oostelijke gevel van het loodrecht op voornoemd bouwdeel staande volume worden aan het oog onttrokken door een moderne serre. Het haakse bouwdeel kent aan de noordelijke kopgevel een aanbouw, aan westzijde een venster en een deur met gietijzeren raamrooster en bovenlicht met gietijzeren snijraam.

Waardering

De TUINMANSWONING is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom
- als karakteristiek onderdeel van een historische buitenplaats

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de voor de bouwtijd karakteristieke detaillering en het materiaalgebruik
- vanwege de functionele, visuele en ruimtelijk samenhang met andere onderdelen van de buitenplaats

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Tuinmanswoning(L)

Monumentnummer*: 529166

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2006
Kadaster deel/nr: 51252/37

Complexnummer

529158

Complexnaam

De Klinze

*Woonplaats**

Aldtsjerk

*Gemeente**

Tytsjerksteradiel

*Provincie**

Friesland

*Straat**

Van Sminiaweg

*Nr**

36

*Toev.**

*Postcode**

9064 KC

*Woonplaats**

Aldtsjerk

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

GIEKERK

*Sectie**

F

*Kad. object**

2060

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

ORANJERIE behorend tot de buitenplaats De Klinze. De oranjerie is waarschijnlijk tegelijkertijd met de tuinmanswoning gebouwd in 1878. Het gebouw is opgetrokken in gele baksteen, vanuit een rechthoekige plattegrond. Het wordt gedekt door een (thans) met golfplaat belegd zadeldak met een langer, gebroken dakschild boven de zuidgevel en een kort dakschild boven de noordgevel. De dakranden zijn op de kopgevels bedekt met natuurstenen dekplaten. In de noordelijke langsgewel vier met een enkel luik behangen, getoogde vensters. In de westelijke kopgevel een stel hoge, rechtgesloten deuren onder rollaag en een stel lagere, eveneens rechtgesloten deuren onder een segmentboogvormige ontlastingsboog. De zuidgevel bestaat geheel uit glas en gietijzer. De ramen staan tussen gietijzeren stijlen, die aan de bovenzijde een decoratief patroon van welvingen vormen. De oostelijke kopgevel is grotendeels aan het oog onttrokken door niet bij de bescherming inbegrepen aanbouwen. INTERIEUR. Het inwendige van de oranjerie is in vrijwel oorspronkelijke staat bewaard gebleven. Aldaar een draagconstructie van asymmetrische gietijzeren kniespanen, kolommen en koppelstukken met vierpasmotief. De spanen worden ondersteund door een reeks van zes kolommen met profiel, waarop een over de gehele lengte van de ruimte doorgetrokken ijzeren balk rust.

Waardering

De ORANJERIE is van algemeen belang:

- als karakteristiek onderdeel van een historische buitenplaats

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de oorspronkelijke functie
- vanwege de samenhang tussen in- en exterieur,
- vanwege de bijzondere spantconstructie, de toegepaste bouwmaterialen en de detaillering
- vanwege de functionele en visuele samenhang met de tuinmanswoning

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Orangerie

Monumentnummer*: 529167

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2006
Kadaster deel/nr: 51252/37

Complexnummer

529158

Complexnaam

De Klinze

*Woonplaats**

Aldtsjerk

*Gemeente**

Tytsjerksteradiel

*Provincie**

Friesland

*Straat**

Van Sminiaweg

*Nr**

36

*Toev.**

*Postcode**

9064 KC

*Woonplaats**

Aldtsjerk

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

GIEKERK

*Sectie**

F

*Kad. object**

975

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

HEKKEN op het VOORPLEIN behorend tot de buitenplaats De Klinze. Aan weerszijden van het voorplein, op de eindpunten van de grachtengordel, staat een spijlenhek met pijlpunten uit 1822. De uit smeed- en gietijzer vervaardigde hekken staan loodrecht op het huis en zijn samengesteld uit in hoogte op- en aflopende delen. De spijlenreeksen worden onderbroken door zwaardere spijlen en twee hekstijlen met ornament en het opschrift 'ANNO 1822' en 'DE KLINZE'.

Waardering

De HEKKEN zijn van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom
- vanwege de opvallende vormgeving
- als karakteristiek onderdeel van een historische buitenplaats
- als zijafsluiting van het voorplein;
- vanwege de visuele en ruimtelijke samenhang met het huis.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kastelen, landhuizen en parken

Tuin, park en plantsoen

Monumentnummer*: 529168

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2006
Kadaster deel/nr: 51252/37

Complexnummer

529158

Complexnaam

De Klinze

*Woonplaats**

Aldtsjerk

*Gemeente**

Tytsjerksteradiel

*Provincie**

Friesland

*Straat**

Van Sminiaweg

*Nr**

36

*Toev.**

*Postcode**

9064 KC

*Woonplaats**

Aldtsjerk

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

GIEKERK

*Sectie**

F

*Kad. object**

975

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

TOEGANGSHEKKEN behorende tot de buitenplaats De Klinze. Aan weerszijden van de oprijlaan naar het huis staat een sober 19de-eeuws gietijzeren hek met pijlpunten tegen hekpalen met cannelures; radvormige zijhekkken.

Waardering

De TOEGANGSHEKKEN zijn van algemeen belang:

- als (bescheiden) markering van de entree tot de buitenplaats
- vanwege de visuele en ruimtelijke samenhang met het park

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument